

Handläggare
Carina Gillgren
Telefon: 08-50825611
Lotta Hedstad
Telefon: 08-508 25 123

Till
Socialnämnden
2024-08-27

Bostad med särskild service inom verksamhetsområdet socialpsykiatri

Funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till berörda stadsdelsnämnder.
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till övriga stadsdelsnämnder för kännedom.

Sammanfattning

Aktuell kvalitetsgranskning avser insatsen bostad med särskild service enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri. Kvalitetsgranskningen har genomförts vid fyra boendeenheter och totalt har 51 ärenden ingått.

För de granskade verksamheterna är dokumentation ett gemensamt utvecklingsområde även om det är skillnader mellan dem i hur dokumentationen fungerar idag. Att upprätta genomförandeplaner som baseras på beställningarna och där innehållet inte ändras är något som alla verksamheterna behöver arbeta med. Det är skillnader mellan verksamheterna såväl i utbud av aktiviteter som erbjuds boende som deltagande i biståndsbedömd sysselsättning. Granskningen visar att det finns ett engagemang och en vilja i de granskade verksamheterna att utveckla utbudet av aktiviteter och innehåll i verksamheten. Utifrån det samlade granskningsresultatet skulle en brukarrevision, där personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa och återhämtning granskar verksamheter utifrån sina perspektiv, vara lämpligt att genomföra vid bostad med särskild service.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning

Bakgrund

Stockholms stads funktionshinderinspektörer har till uppgift att granska kvalitet i biståndsbedömda insatser som ges till personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv. Bevakning av likställighet över staden samt spridning av goda exempel från de granskade verksamheterna är en viktig del i arbetet. Syftet är att stimulera verksamheternas utvecklings- och kvalitetsarbete.

Granskningsarbetet genomförs utifrån en granskningsmodell som baseras på kvalitetskriterier framtagna av Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet
- Effektivitet

En analys av granskningsresultatet görs utifrån kvalitetsområdena där kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet redovisas under gemensam rubrik.

Ärendet

Aktuell kvalitetsgranskning avser insatsen bostad med särskild service enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri. Kvalitetsgranskningen har genomförts i de tre kommunala boendena Bandängen i Enskede-Årsta Vantör stadsdelsförvaltning, Ekeby i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och Malmskillnadsgatan i Norra Innerstadens stadsdelsförvaltning samt Elinsborgsbacken som drivs på entreprenad av Novelia omsorg i Järva stadsdelsförvaltning. Samtliga ärenden för personer till och med 64 år som bor i de granskade boendena har ingått i granskningen, totalt 51 personer, 18 kvinnor och 33 män. Aktgranskningen är genomförd digitalt i stadens utförardokumentationssystem ParaSol. Granskningen omfattar besök på respektive boendeenhet och intervjuer med chefer, medarbetare samt totalt tolv boende vid enheterna.

Trygghet och säkerhet

Granskningen visar en variation i innehåll och struktur i beställningar från handläggare. En stor del av beställningarna håller god kvalitet. Bedömning av den enskildes behov framgår liksom målsättningar för beslutet, vad som ingår i uppdraget och hur uppföljning ska ske. I de fall beställningarna innehåller gamla och inaktuella uppgifter eller om uppdrag och aktiviteter saknas är det av vikt att utföraren påtalar det för handläggaren.

Beställningens aktiviteter, delmål och mål ändras återkommande av utföraren när genomförandeplanen upprättas. Samtliga utförare behöver säkerställa att kompetens finns i verksamheten som möjliggör upprättande av genomförandeplaner som återspeglar aktuell situation.

Granskningen visar flertalet goda exempel på löpande och informativ dokumentation som gör att ärendena går att följa. Systematisk, löpande och mer enhetlig dokumentation är utvecklingsområden i två av de granskade verksamheterna. Utan systematisering riskerar avvikelser att missas vilket försvårar lex Sarah-utredningar.

Självbestämmande och integritet

Granskningen visar att det är en variation kring tillagning av måltider där det vanligaste är att maten tillagas på plats av medarbetarna. Matlådor vissa eller alla måltider förekommer också. Det vanligaste är att personerna äter av den gemensamma maten, antingen i matsalen eller inne hos sig själv. Några lagar vissa måltider på egen hand och ett fåtal har stöd av medarbetare vid matlagning i den egna lägenheten något tillfälle per vecka. Möjligheten att påverka vilka maträtter som serveras vid boende beskrivs av medarbetarna som en fråga som engagerar och är viktig för många.

Köken i två av verksamheterna är öppna dygnet runt och tillgängliga för alla boende. En del boende deltar i olika moment i matlagningen. I två av verksamheterna är köken låsta när medarbetare inte är närvarande.

Olika kollektiva mötesformer för att tillvarata enskildas synpunkter finns i alla verksamheter utom en där planering för att starta upp möten finns. Att boende själva är ordförande och sekreterare är goda exempel på delaktighet.

Tillgänglighet

En skillnad som granskningen visar är om arbetssätt och insatserna i verksamheten är utformade utifrån gruppen personer med psykiska funktionsnedsättnings behov. Om och i vilken omfattning enskilda personer har inflytande över utformningen av insatser och utbudet av aktiviteter de erbjuds inom ramen för boendeverksamheten varierar också.

Helhetssyn och samordning

Det framgår inte alltid av den samlade dokumentationen vad gode mäns uppdrag omfattar. Det behöver vara tydligt kring företrädares uppdrag och mandat. Om informationen saknas i beställningen behöver utförare efterfråga det. Om uppdragstagare inte sköter sitt

uppdrag rekommenderas utförare att ta kontakt med överförmyndarnämnden.

Granskningen visar att det är stora skillnader mellan boendeenheterna gällande förekomst av biståndsbedömd sysselsättning. En svårighet som beskrivs av chefer och medarbetare är att målgruppen är svår att motivera eller att personer som är närmare pensionsåldern och tidigare haft sysselsättning inte längre är intresserade eller orkar fortsätta delta.

Några av medarbetargrupperna har lyft att det är skillnader mellan olika stadsdelsförvaltningar i synen på biståndsbedömd sysselsättning för personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL. De möter att handläggare hänvisar till stadsdelsförvaltningens interna rutiner att regelmässigt inte bevilja sysselsättning för målgruppen och att behovet ska tillgodoses inom ramen för boendet. Deltagande i sysselsättning kan ses som en viktig del i både självständighet, återhämtning och att delta i samhällslivet och en individuell prövning av behovet behöver göras i varje ärende.

I staden har 33 gruppboendestäder och stödboenden enligt SoL erhållit medel under 2023 och 2024 inom ramen för den statliga satsningen Uppdrag Psykisk hälsa. Medlen har hittills används för exempelvis gym- och annan träningsutrustning, införande av träningscirkel på boendet och klippkort på simhall, gym och bowling.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Granskningen visar att det finns ett engagemang och en vilja i de granskade verksamheterna att utveckla utbud av aktiviteter och innehåll i verksamheten. Brukarrevision är en väl beprövad metod där personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa och återhämtning granskar verksamheter utifrån sina perspektiv. Utifrån det samlade granskningsresultatet kan det finnas goda anledningar att genomföra en brukarrevision inom bostad med särskild service.

Jämställdhetsanalys

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri utgjorde kvinnor 54 procent av de aktuella personerna 2023 och män 46 procent.¹ Fler män än kvinnor beviljas insats i form av boende. Kvinnor beviljas i högre utsträckning insatser i eller utanför hemmet såsom boendestöd och sysselsättning. I aktuell granskning av 51 ärenden utgjorde kvinnor 35 procent och män 65 procent.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 21 augusti 2024.

Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet 22 augusti 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning avseende bostad med särskild service inom socialpsykiatri i gruppbestäderna Bandängen, Elinsborgsbacken, Ekeby och Malmskillnadsgatan. Vidare föreslås att rapporten överlämnas till berörda samt övriga stadsdelsnämnder för kännedom.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Bostad med särskild service inom verksamhetsområdet socialpsykiatri - En kvalitetsgranskning av gruppbestäderna Bandängen, Ekeby, Elinsborgsbacken och Malmskillnadsgatan

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-08-16
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-08-16